

CULTURES I RELIGIONS ?

ELA GANDHI

Parlamentària sud-africana i neta del mahatma Gandhi

Al llarg dels anys i en ocasions diverses s'han fet servir la cultura, el llenguatge i la religió per dividir comunitats i mantenir-les separades mentre alguns explotaven la situació. Algunes vegades s'usa per aconseguir vots, altres l'etnicitat és instrumentalitzada per evitar que les majories s'aliïn contra el poder dominant.

A Sud Àfrica, les races i les diferents comunitats lingüístiques africanes van ser isolades en zones diverses per evitar que s'unissin en una sola força. Algunes vegades, les tensions van ser deliberadament promogudes per mantenir els grups lluitant l'un contra l'altre. La història de l'apartheid a Sud-Àfrica revela en termes ben clars aquest patró de "divideix i venceràs". Hi van haver dos incidents de motins i matances racials entre indis sud-africans i sud-africans africans, el 1949 i novament el 1985. En el primer cas una enquesta relativament àmplia va revelar la implicació de la policia i d'altres autoritats en la propiciació de les tensions. En l'incident del 1985 van quedar moltes qüestions a l'aire, però no hi va haver una enquesta, ni tan sols per la Comissió Veritat i Reconciliació. Des de la nostra pròpia recerca és clar que es va tractar d'una altra instància d'implicació oficial alhora d'iniciar les tensions.

Un bon nombre d'amics d'aquesta àrea on tingué lloc la violència em van explicar que un oficial del Govern va convocar un gran *meeting* públic per informar la gent que s'havia intentat per tots els mitjans que els indis abandonessin la zona ja que es tractava d'una àrea africana, però els indis van refusar marxar. La comunitat, que patia dificultats tremendes a causa de la manca d'infraestructures bàsiques com carreteres, aigua, transport, servei d'escombraries, serveis socials etc, va ser informada que mentre els indis continuessin a la zona, no rebrien cap mena de servei. Se'ls va dir clarament que havia arribat el moment de fer-los fora.

El resultat de tot això va ser que dues setmanes més tard la gent va ser mobilitzada per anar a la casa d'uns

10.000 indis que vivien a l'àrea per demanar-los d'abandonar llur habitatge per després cremar les cases i botigues, perquè no hi tornessin. També es va dir que poc després que ells haguessin marxat serien portats africans a la zona per establir-se en les terres, de cara a mantenir fora els indis. Es va dir a la gent que no fessin mal ni matessin ningú. Això fou exactament el que va passar.

A altres llocs del món s'estan promovent guerres amb motius religiosos. Hi ha moltes semblances entre israelians i palestins malgrat que la comunitat està recoberta totalment per la violència i l'odi perpetrat per aquells que volen mantenir el poder i les riqueses. A cada bàndol hi ha interessos amagats que poden ser identificats descobrint qui financia la guerra i qui forneix els armaments.

Per evitar aquesta manipulació hem de subratllar els nostres aspectes comuns i començar a entendre les cultures, religions i llenguatges dels altres, per tal de construir l'amistat enlloc de l'enemistat. Hem de superar les diferències de classe promovent l'intercanvi de recursos i proveint l'assistència de cara a crear comunitats autosuficients. Això és el que Gandhiji va intentar transmetre constantment a les comunitats amb les quals va treballar. Ho va fer per mitjà del seu exemple. Va viure amb el mínim de béns i vivia una vida simple. Cultivaven el menjar que necessitaven i es feien els seus propis vestits i mobles. Van esdevenir autosuficients. Va promoure pregàries comunitàries al matí i al vespre a l'aire lliure on les pregàries estaven formades per versets de les diverses religions de les persones que hi eren presents. Aquest missatge d'harmonia comunitària i de respecte per totes les religions és molt rellevant fins i tot avui. Quan mirem què està succeint a la Cimera Mundial de Desenvolupament Sostenible ens cal reafirmar aquests aspectes i fer un compromís per acabar amb la pobresa i la dependència, perquè en absència d'aquesta harmonia i respecte el món no podrà sobreviure. □

tributs han de basar-se en els principis de Justícia, i que són un mitjà per recaptar ingressos públics, que atenen a les exigències d'estabilitat i progrés social, tristament es constata que un 5,6% de la recaptació (9% afegint la investigació militar) està destinada, a despeses militars desproporcionades eminentment antisocials i injustes. Això incita a realitzar una campanya paral·lela de la renta, consistent en l'objecció fiscal. Els objectors són persones pacifistes, que sense actuar per motius pragmàtics, ni amb l'interès d'eludir les obligacions tributàries, denuncien l'excés en les despeses militars i no volen col·laborar en el manteniment de les forces armades. Realitzen un ingrés substitutori a favor d'iniciatives solidàries i pacífiques. La capacitat transformadora i el ressò mediàtic d'aquesta "desobediència civil" va més enllà dels milions de pessetes que actualment puguin desviar els 2000 objectors fiscals.

Caldrà donar cabuda a l'objecció fiscal, a la vista de les normatives, tals com la proposta de llei belga, d'octubre de 1982, la proposta de llei holandesa, d'abril de 1989, la proposta de llei italiana, de maig de 1992. Tot i que actualment es parla de reformes en l'IRPF, encara no es dóna cabuda a aquesta pràctica, les reivindicacions solidàries s'haurien d'incloure en l'esmentada llei a fi d'evitar l'onerosa càrrega impositiva destinada al manteniment i millora de l'exèrcit.

Tot i la militarització creixent de l'economia i la política, gran part de la ciutadania comparteix un mateix substrat pacifista amb el qual s'espera aconseguir, un món més habitable per a les properes generacions i l'establiment d'una societat progressivament desarmada. Per establir una pau global de debò, cal que la comunitat política, sigui decididament sensible a la nova consciència dels partidaris de la cultura de la pau. Per això caldrà canviar la tendència actual: aturar la cursa armamentista amb la signatura de tractats pel desarmament i la reducció dels exèrcits estatals, regular el comerç d'armament i perseguir-ne els infractors i reconvertir les indústries bèl·liques en serveis civils per a una defensa aferrissada de la vida.

El manteniment i consolidació de la pau es podria assolir més fàcilment amb la cessió de sobirania de la força armada estatal cap una entitat democràtica, supranacional i legítima que, sense pressions ni manipulacions, canalitzés i neutralitzés la força en profit de la pacificació. □

SOBRE LA PLURALITAT DE CULTURES I RELIGIONS

TERESA LOSADA CAMPO

Promotora del centre Bayt-al-Thaquafa

La nostra societat escenifica de manera estable el pluralisme creixent de cultures i religions. La pluralitat no és nova, però des de l'últim decenni es desenvolupa d'una manera singular com a conseqüència de la globalització que contribueix de forma notòria que ens sentim tots ciutadans del mateix planeta, molt més propers els uns als altres, com amb necessitat de passar pels altres per dir-nos i fer-nos.

L'acceptació de les diferències només pot donar-se des de la trobada que exigeix conèixer-nos i reconèixer-nos. Aquesta nova cosmovisió ens empeny a acceptar el joc de la interculturalitat, lloc obligatori de referència per viure la realitat d'avui en el nostre món i com a espai de rigorosa necessitat en el qual homes i dones poden realitzar i desenvolupar la seva pròpia identitat, com a manera de ser i de comportar-se, i les seves pròpies creences, com a dret de tot ésser humà a realitzar la seva dimensió transcendent i espiritual en una determinada creença o confessió en companyia d'altres en una mateixa parcel·la comunitària.

Tot això obliga a repensar l'acció social, desenvolupar polítiques transversals, educar-nos en el respecte a la diferència i deixar-nos enriquir per aquesta diferència.

Com a premissa prèvia a l'esmentat anteriorment, emergeix de pont per a la trobada el coneixement i l'acceptació de la diferència, que no ha de plantejar-se mai en termes d'assimilació, és a dir, que la parcel·la majoritària engoleixi la minoritària, sinó com a projecte global de tota societat que es realitza al voltant de la participació de tots, que considera les diversitats com a riquesa i no com una amenaça, que evita la negació com a absolutització de tota veritat religiosa o de tota particularitat cultural i que entronitza la igualtat de drets i d'obligacions.

Aquesta nova visió del món ens demana ampliar la nostra pròpia mirada i obrir-la a una nova perspectiva que ens permeti mirar més enllà del que és propi nostre i que consideri la humanitat com una família, en la seva diversitat i les seves aspiracions comunes. La veritable trobada és un continu exercici d'aprenentatge, ja que és una educació en els valors de la dignitat humana, de la pau i de la llibertat que suscita l'esperança que és possible resoldre les situacions de conflicte mitjançant un compromís personal i col·lectiu.

Ajornar reptes i urgències no ajuda a afrontar el que és inevitable i si volem viure atents i amb responsabilitat l'avui no podem oblidar ni ignorar que la pluralitat ens embolcalla a tots.

És tràgic i desintegrador no poder conviure entre diferents identitats religioses i culturals. I és creació, llum i donar a llum conciliar riqueses diferents per il·luminar amb més força la torxa de cada una. Cal renunciar a pensar-nos com a fortalesa i a construir-nos en obertura, aventurar-nos en terrenys desconeguts i atrevir-nos a passar d'una situació feta de replecs i pors a la urgència d'imaginar i crear altres recorreguts, eixamplant i allargant els nostres horitzons a tota la humanitat en les seves diferents tradicions històriques, culturals i religioses. □

SOMNI PER UN NOU MIL·LENI LLUÍS MALLART GUIMERÀ

Fragment de l'opuscle "Àfrica: entre la memòria i l'oblit"
editat per Miquel Plana (Olot)

Aquesta altra Àfrica, benvolgut home blanc,
aquella que així et parla
és una Àfrica que somia,
perquè ha tingut molt temps per a somiar.
El meu somni és com aquell de Martin Luther King
que amb accents gairebé profètics
revelà un dia a una gran multitud
abans d'ésser assassinat.

I avui, a l'albada d'aquest nou mil·leni
que des d'ara, t'ho prometo, aprendré a mesurar
perquè espero veure de nou la lluna al cim del meu
firmament,

permetre'm que et reveli el meu,
aquell que d'una manera breu però insistent
com els sons del llenguatge tamborinejat dels
nostres antics tam-tam

es repetia cada nit en la meva ment
sota la forma d'un missatge xifrat
que avui em plau revelar-te confiadament:
He somiat, germà meu, en una Àfrica vella i nova ,
d'ahir, d'avui i de demà,
oblidada però retrobada,
ferida però encara viva,
morta però ressuscitada.

He somiat en una Àfrica que sense oposar-se a
certs valors

del progrés i la modernitat,
mai més feia l'experiència
de la dependència,
de la vergonya,
de la humiliació

i menys encara de la caritat,
d'aquella caritat que pren la forma d'una almoina
que sovint s'amaga darrere el vostre presumptuós
mot de "solidaritat"

perquè ser solidaris no vol dir tan sols donar
sinó també saber rebre i escoltar.

He somiat doncs que per fi ens escoltàveu
perquè teníem coses per a ensenyar
i apreníeu a rebre

perquè també teníem coses per a donar
tot fent del rebre, ensenyar i donar un intercanvi
necessari,

just
i
mesurat.